

INFRAȚIUNI CONTRA CONFIDENȚIALITĂȚII ȘI INTEGRITĂȚII DATELOR ȘI SISTEMELOR INFORMATICE: ANALIZĂ DE DREPT PENAL

Ion CONDREA

CZU: 343.45:004

condreaion8@gmail.com

A large part of our daily activities are carried out through information systems, whether we're talking about email communication, banking transactions, online shopping, or conducting investigations in criminal cases. In this context, we need to look at examples from other countries that have developed their legal framework in this regard because the protection of personal data and sensitive information becomes crucial, and crimes targeting these aspects can have serious consequences for the affected individuals.

O mare parte dintre activitățile noastre de zi cu zi sunt realizate prin intermediul sistemelor informatice, fie că vorbim despre comunicarea prin e-mail, efectuarea de tranzacții bancare, cumpărături online sau investigarea în momentul urmăririi penale. În acest context, protejarea datelor personale și a informațiilor sensibile devine crucială, iar infracțiunile care vizează aceste aspecte pot avea consecințe grave pentru persoanele afectate.

Pentru prima dată noțiunea de infracțiune computerizată a fost întâlnită în legislația SUA, unde în anii 70 autoritățile au depistat o serie de încălcări care au avut loc în perioada anilor 50 - 70 ai sec. XX. Primul infractor din Statele Unite ale Americii, care a comis o infracțiune prin intermediul MEC, a fost Alifonce Konfessore. În 1969, prin acțiunile sale, a prejudiciat statul cu 620.000,00 USD și a fost găsit vinovat de comiterea infracțiunii computerizate de către 20 de instanțe judecătorești [1, p.227].

Codul penal al Republicii Moldova [2], în domeniul infracțiunilor contra confidențialității și integrității datelor și sistemelor informatice, conține prevederi specifice pentru infracțiunile informatice, inclusiv accesul ilegal la informația computerizată; producerea, importul, comercializarea sau punerea ilegală la dispoziție a mijloacelor tehnice sau produselor program; interceptarea ilegală a unei transmisii de date informatice; alterarea integrității datelor informatice ținute într-un sistem informatic; perturbarea funcționării sistemului informatic; producerea, importul, comercializarea sau punerea ilegală la dispoziție a parolelor, codurilor de acces sau a datelor similar, precum și, după cum vedem în ultimul timp, protecția confidențialității datelor și vieții private în mediul online. Considerăm rezonabilă modificarea titlului Capitolului XI din Codul penal al RM sub denumirea marginală de „INFRAȚIUNI INFORMATICE ȘI INFRAȚIUNI ÎN DOMENIUL TELECOMUNICAȚIILOR” în alt titlu în care să se facă referință la persoană și să se pună accent asupra acesteia.

Astfel, intervenim cu propunerea ca acest Capitol să fie redenumit în: „Infrațiuni informatice și infrațiuni în domeniul telecomunicațiilor ce atentează la securitatea și viața personală”.

Este important să se păstreze un echilibru între nevoia de protejare a informațiilor și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

De altfel, latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art.259 CP RM [3, p.355] se caracterizează doar prin intenție directă, din motive materiale sau cu scopul de a cauza un prejudiciu moral, dar nu și indirectă, deoarece intenția indirectă, din motive sportive sau huliganice, nu are sens; or, pentru existența aplicării temeiului prevăzut la art.259 CP RM este nevoie, la momentul actual, conform alin.(1) al prezentului articol, de a se cauza daune în proporții mari, situație ce întotdeauna presupune o cuantificare în bani.

Aici apare întrebarea: Care sunt și cum identificăm aceste daune în proporții mari, deoarece nu toate acțiunile infractorului duc la distrugerea, deteriorarea, modificarea, blocarea, copierea informației sau la dereglarea funcționării calculatoarelor, a sistemului ori a rețelei informatice? Accesarea ilegală, fără careva consecințe, adică daune materiale survenite, ar trebui să stea la baza tragerii la răspundere penală a persoanei conform art.259 CP RM; or, la art.192 CP RM este prevăzută drept pungășie însăși acțiunea îndreptată spre sustragerea bunurilor din nemijlocita apropiere a victimei, aceasta fiind o infracțiune formală la fel ca și fapta incriminată la art.259 CP RM. De altfel, la art.126 CP RM prin daune în proporții mari se indică o cuantificare minimă de 20 de salarii medii pe economie, ceea ce este un prejudiciu prea mare pentru a incrimina fapta prevăzută la art.259 CP RM.

De aceea, recomandăm excluderea sintagmei „în proporții mari” din dispoziția articolelor 259 alin.(1), art.260², art.260³ și art.260⁴ CP RM.

Reieșind din denumirea art.259 CP RM, observăm că se pune mai mult accent pe sistemul informatic, rețeaua informatică și pe datele informatice din interiorul acestora și mai puțin pe securitatea acestei informații, lucru care ar fi mai logic ținându-se cont de faptul că în Legea nr.1069 din 22.06.2000 cu privire la informatică [4], în Legea nr.20 din 03.02.2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice [5] și în Legea nr.982 din 11.05.2000 privind accesul la informație se face referire integrală la securitatea informației [6].

Din aceste considerente, propunem modificarea denumirii articolului 259 din Codul penal, și anume: sintagma „informație computerizată” (care de altfel este un semn obligatoriu al componentelor de infracțiuni analizate și considerăm că respectiva categorie de infracțiuni) să fie reformulată în „infracțiuni contra securității informaționale”, deoarece conceptul „informație computerizată” este privit prea îngust, doar din punctul de vedere al securității informațiilor conținute în computere și în sistemele informatice.

Se recomandă abrogarea dispoziției de la lit.f) alin.(2) art.259 CP RM. Primul argument este că această circumstanță agravantă impune sancționarea dublă a aceleiași fapte în cazul în care scopul special, care este menționat la lit.f) alin.(2) art.259 CP

RM, își găsește realizarea. În afară de aceasta se aplică alin.(1) art.259, art.260¹-260³, 260⁵ și 260⁶ CP RM și se agravează răspunderea în baza lit.f) alin.(2) art.259 CPRM. În acest mod, este supraevaluat pericolul social al celor săvârșite.

În domeniul criminalității informatice se presupune o conlucrare eficace între state, însă observăm că prevederile normative din această ramură de drept înregistrează deosebiri de la un sistem la altul. Potrivit autorului român Maxim Dobrinou, aceste divergențe apar din cauză că infracțiunile informatice nu au fost recunoscute la nivel mondial în aceeași ordine de timp, precum și din cauza nivelului mic de progrese în domeniul tehnologiilor informatice, al sistemelor de comunicații, în care nu au apărut temeuri de reglementare în această sferă [7, p.95].

În legislația Franței, Germaniei, Italiei și României observăm asemănări legislative în domeniul confidențialității și integrității datelor și sistemelor informaționale, întrucât toate își au rădăcina din Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică din anul 2001, de la Budapesta. Cu toate acestea, sunt și diferențe în conținuturile legislative. Republica Moldova ar trebui să preia exemplul în ceea ce privește împărțirea acestor infracțiuni în mai multe capitole al Codului penal, dar și introducerea infracțiunilor de fals informatic, sabotaj informatic, infracțiuni prin mijloace de plată electronice, operațiuni financiare efectuate în mod fraudulos, falsificarea unui instrument de plată electronică, punerea în circulație a unui instrument de plată electronică, furtul de date, precum și prevederi pentru protecția datelor cu caracter personal.

Referințe:

1. BUDECI, M. Infracțiuni în domeniul informaticii – istoric. În: *Studii juridice universitare „Strategia dezvoltării și dreptului Republicii Moldova în contextual integrării europene. Suport științific și metodologic în edificarea statului de drept și modernizarea administrației publice”*, Facultatea de Drept, ULIM. Chișinău, 20 februarie 2022, p.227.
2. Codul penal al Republicii Moldova. Adoptat prin Legea nr.985 din 18.04.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2009, nr.72-74/195.
3. BRÎNZĂ, S., STATI, V. *Tratat de drept penal. Partea specială*. Vol.II, Chișinău: CEP USM, 2015.
4. Legea nr.1069 din 22.06.2000 cu privire la informatică. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2001, nr.73-74.
5. Legea nr.20 din 03-02-2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2010, nr.11-12.
6. Legea nr.982 din 11.05.2000 privind accesul la informație. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2000, nr.88-90.
7. DOBRINOIU, M. *Infracțiuni în domeniul informatic*, București, 2006, p.95.

Recomandat
Dorina GUREV, dr., conf. univ.